

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΕΝΟΣ ΘΡΙΑΜΒΟΥ

ΠΩΣ ΕΚΑΝΑ "ΒΕΝΤΕΤΤΑ,, ΤΗ ΖΟΖΕΦΙΝΑ ΜΠΑΙΚΕΡ

(“Αγνωστές άπεκαλύψεις τού περιφήμου Γαλλου σκηνοθέτου Ζακ Σάρλ, ό όποιος έκανε διάσημη τή Ζοζεφίνα Μπαϊκερ, παρή τή θέλησή της!)

ΝΑ πρσί κατά τής έννρή ή ώρα, καθόμουν στό γραφείο μου, όταν Έξασνα άνοϊξε ή πόρτα και μπήκε μέσα ταραχμένος ό φίλος μου Νταβάν.

“Ο Άντρέ Νταβάν, πού είνε σήμερα έπιχειρηματίας τού κινηματογράφου, ήταν τότε μέ τόν Ρόλφ ντέ Μαρέ διευθυντής τού Θεάτρου τών Ηλικίων Πεδίων κ’

έκανε ό,τι μπορούσε για νά ευχαριστή τó άριστοκρατικό Κοινό του. Είχε κάνει αυτό τó κομψό θέατρο μούσκ-χάλ με πολύχρωμα θεάματα, σκανδαλίζοντας έτσι όλο τó Παρίσι, πού περιμενε αντίθετος νά δησοβαρά θεατρικά έργα από τή σκηνή του.

“Ο Άντρέ Νταβάν λοιπόν, εό διευθυντής με τά βελουδένια μάτια, άπως τόν λέγανε όλα τά χαριτωμένα εγκράτες, έρχότανε για νά ζητήσει τή βοήθειά μου. Είχε εάγκασάρει ένα θιασο μαύρων, δίχως νά τόν έχει δει, άκούοντας μόνο τή συμβουλή ένός φίλου του εμπερισταμένος κ’ είχε άναγγείλει κιάλας τήν προσεχή εμφάνισή του. Οι μαύροι ήθοσικοί είχαν φτάσει από τή Νέα Υόρκη και θά ειντεμπουτάρανε μέσα σέ δυό ήμέρες. “Η πρώτη όμως επρόθεσ τής έξωτικτής έλευσης τού είχε άναγγείλει ό Νταβάν, ήταν μά σωστή πανωλεθρία...

—“Αγαπητέ μου Ζακ, πού έξομολογήθηκε ό φίλος μου με μά κλαψιάρικη φωνή, όλοι αυτοί οι άράτηδες κάνουν επρόθεσ με τά πόδια τους από τήν αρχή ως τó τέλος τής παραστάσεως και θά μού διαώσουν τόν κόσμο πριν προφτάσει ν’ άνοϊξη ή αίθουσα!... “Εσύ είσαι ή μόνη μου έλπίδα!... “Εσύ μόνον θά μ’ άποσώσης νά με σώσεις!...

Προσπάθησα νά δείξω στον Νταβάν ότι τó συμβόλαιό μου με τó “Μουλέν Ρουΰ” μού άπαγόρευνε νά συνεργασθώ και μ’ άλλα θεάτρα. Μά ό φίλος μου ήταν τόσο άξιοκίνητος από τήν ξαφνική έκθεση συμφορά του, ώστε ύστερα από λίγη ώρα άναγκάσθηκα νά άποχωρήσω... Φόρεσα λοιπόν τó παλτό μου και πήγα στό θέατρο, όπου θ’ άρχιζαν ή επρόθεσ στις δέκα ή ώρα... “Εκεί πέρα, νέα πάλι παρασάλα από τόν Ρόλφ ντέ Μαρέ:

—“Σώσε μας, Ζακ!... Κάνε τους ό,τι θέλεις αυτούς τούς μαύρους διαβόλους!... Σώσε μας μόνον, και ζήτησέ μας και τήν υγιή μας άόχημ...

—“Δέν πρόκειται γι’ αυτό, τούς παρατήρησα. “Εκείνο πού με στενοχωρεί είνε ότι δέν έχω καιρό μπροστά μου... Τι θέλετε νά σας κάνω μέσα σέ 48 ώρες; “Ας είνε όμως, για νά δούμε αυτούς τούς άράτηδες πού χριτάνε τά πόδια τους...

Βγήκαμε λοιπόν στη σκηνή κ’ εκεί πέρα βρεθήκαμε μπροστά σ’ ένα σωρό από μαύρους τζέντλεμαν και μαύρες κυρίες με κατεβασιμένα μούτρα, γιατί κατάλαβαν ότι δέν είχαν ένδοσιάσει κανένα με τις επρόθεσ τους. Εύτυχώς όμως ό θιασαρχής τους ήταν ένας μαγής χορευτής, ό γνωστός Λουίς Ντούργλας, πού τόν ήξερα και με ήξερε από χρόνια. Του εξήγησα λοιπόν τήν κατάσταση και τού είπα καθαρά και ξάστερα:

—“Δυό μόνο λύσεις υπάχουν για σας: “Η καλή εμφάνισή σας στό Παρίσι, ή ή άποτροπή σας στη Νέα Υόρκη. Γ’ αυτό ζήτησέ σας νά με υπακούσετε τυφλά, άν δέν θέλετε νά φτύνετε άναυτα, ύστερα από μά ώρα...

“Ο Λουίς Ντούργλας έσκυψε τó κεφάλι κ’ έκανε μά μικρή κατάλαβα με τούς συναδέλφους του. “Επειτα, παρουσιάζοντάς μου και μού είπε ότι όλος ό θιασος περιμενε τής διαταγής μου.

—“Θαυμάσια!... τούς είπα. Δείξτε μου τώρα τί έχετε νά κάνετε... Κι’ άρχισαν ή επρόθεσ.***

Πρότει έμως νά σας πώ ότι από τήν πρώτη στιγμή δοκίμασα μά ευχάριστη έκκληση. “Ο Νταβάν και ό Ρόλφ ντέ Μαρέ ήταν υπερβολικοί. Αυτοί οι μαύροι έκαναν, άλήθεια, πάρα πολλές επρόθεσ με τά έξωφρωμένα πόδια τους, μά είχαν άσπασο και μερικά στοιχεία στό διάσό τους πού άν παρουσιάζοντουσαν με

τόν κατάλληλο τρόπο, θά σημειώνανε άσφαλώς μά μεγάλη έπιτυχία... Τούς έδωσα λοιπόν θάρρος, καθήγισα όσο μπορούσα τούς φίλους μου κ’ άνασκουμπώθηκα για ν’ άνεβάσω τήν έπιθεώρησή τους.

“Όλη τήν ήμέρα κόβαμε, ράδαμε, αλλάξαμε νούμερα, φτιάχναμε καινούργια, ταιριάζαμε τά σκηνακά και προσπαθούσαμε νά κάνουμε όλο αυτό τó χάος ένα παρουσιάζσιμο θέμα.

Είχα έπισκεφθεί άλλοτε τά κωματώδη τών μαύρων τής Νέας Υόρκης και τού “Ατλαντίκ-Σίτυ κ’ ήξερα τί είδους θεάματα προσέφεραν εκεί πέρα. “Αντί όμως ό θιασος τού Λουίς Ντούργλας ν’ άκολουθήσει τήν παράδοσή του, ήθελε νά παρουσιάσει μά «Παρισινή» έπιθεώρησι!... Αυτό ήταν τó μεγάλο λάθος. Κατάλαβα άμέσως ότι οι μαύροι αυτοί ήθοσικοί έπρεπε νά παρουσιάσουν μά εμπίρη έπιθεώρησι, κάτι δηλαδή πού δέν τó είχε δει ακόμα τó Παρίσι. “Ανακάτεμα λοιπόν τά κοστούμια τους και τούς έδωσα νά φορέσουν τρέκαχα Λουί XV με λαδομένες επρόθεσ έργατων και μεγάλα ψάθινα καπέλλα, με βαριές και φαντασμαγορικές γούνες. “Ανακάτεμα και τά σκηνακά και σ’ όλο αυτό τó έξωφρωμένο θέμα, έφριξα πολύχρωμους προβολείς. Μά, ενώ έγώ άρχιζα νά μένω ευχαριστημένος, ό Νταβάν και ό Ρόλφ ντέ Μαρέ έξωσκολιούσαν νά τρέμουν, άσπροι σαν σουδάκια απ’ τήν άγανία τους.

Κάτι όμως μού έλειπε ακόμα: μά νότα κιάμας ήδονική μέσα σ’ όλα τά έξωφρωμένα αυτά νούμερα. “Ηθέλα νά παρουσιάσω έναν ήδονικό χορό, για νά ξεκουράσω τόν κόσμο από τις επρόθεσ και τήν τζάζ. “Έκανα λόγο λοιπόν στό χορευτή Τζόε “Αλεξ, “Εκείνος τότε μού είπε ότι κάποια από τις συναδέλφους του θά κατάφεραν αυτό τó νούμερο μαζί του. Κι’ αυτή τή μαίρη χορεύτρια τή λέγαμε Ζοζεφίνα Μπαϊκερ...

Τή Ζοζεφίνα Μπαϊκερ τήν είχα προσέξει από τήν πρώτη στιγμή, γιατί αυτή ή χορεύτρια είχε ένα αγαμιατάδες σώμα, πού μόλις τó έκοιζε τó έλαφρό κοστούμι τής εδοκιμής. Είχε άόχημη και μά πολύ άμορφη φωνή, σαν τή φωνή τής Φλώρανς Μίλλς, πού ήταν εκείνη τήν εποχή ή κιάμας τής Νέας Υόρκης. Φώναξα λοιπόν τή Ζοζεφίνα και τής είπα χωρίς πολλές διατυπώσεις:

—“Μού χρειάζεται ένας ήδονικός χορός... “Εχετε, καθώς βλέπω, ένα πολύ άμορφο σώμα... Θά χορεύετε λοιπόν μισόγυμνη, μαζί με τόν Τζόε “Αλεξ, κάτι πού νά μοιάζει με εοίμια και με καννιβαλικό χορό...

“Η Ζοζεφίνα Μπαϊκερ όμως, κατέθεσε άμέσως τά μούτρα της και μού άπάντησε πειραγμένη:

—“Νόου, μίστερ!... Δέν μπορώ νά παρουσιασθώ στον κόσμο γυμνή!... Είμαι χορεύτρια κ’ όχι μά γυναίκα τού δρόμου...***

“Ομοιολόγ ότι δέν περίμενα μά τέτοια άπάντησι. “Ηταν λοιπόν τόσο σεμνάτικη αυτή ή μαίρη καλλιτέχνης, πού αντί νά φορή ένα κοντό μαγιώ, άπως όλες ή χορεύτριες, στις επρόθεσ, σκέπαζε τó σώμα της μ’ ένα φαρδύ φόρεμα πού έφτανε ός τά γόνατά της;

—“Μά ή Φλώρανς Μίλλς, τής είπα, μίπως δέν χορεύει μισόγυμνη;...

—“Μπορεί νά κάνει ό,τι θέλει ή Φλώρανς Μίλλς, μίστερ!... Μού άπάντησε με πείσμα κ’ έτοιμη νά κιάρη ή Ζοζεφίνα. “Εγώ δέν ήρθα στό Παρίσι για νά σκανδαλίσω τόν κόσμο με τó σώμα μου... “Ηρθα νά χορέψω!...

—“Μίς Μπαϊκερ, τήν παρακάλεσα, θέλω νά με καταλάβετε... Λείπει από τήν έπιθεώρησή σας ένας έρωτικός χορός... “Εσείς έχετε τó πιο άμορφο σώμα απ’ όλες τις συναδέλφους σας. Κάνετε μου λοιπόν τή χάρι νά μ’ άκούσετε... “Επειτα, δέν θά παρουσιασθήτε όλόγυμνη... Θά έχετε στη μέση σας μά σειρά από μπανάνες... “Εξώω έγώ καλύτερα από σας τί θέλει τó Παρίσι... Θά είσαστε τó κλόου τής έπιθεώρησεως και θά κάνετε τήν τύχη σας!... Δέν θέλετε νά γίνετε μεγάλη εφεντέττα;

—“Όχι! μού άπάντησε με τó ίδιο πείσμα ή Ζοζεφίνα Μπαϊκερ. Θάμω νά γίνο εφεντέττα με τόν χορό μου κ’ όχι με τή γύμνια μου!... “Αγονίμια κατηγορηματικά νά κάνω αυτό τó νούμερο με τόν Τζόε “Αλεξ... Δέν χορεύω γυμνή, δέν χορεύω!...

Κι’ ή Ζοζεφίνα Μπαϊκερ, χριτάνοντας τó πόδι της άπάνω στη σκηνή, άρχισε νά κιάρη και νά ξεφρονίξει με άγανακταρι νά

“Η Ζοζεφίνα Μπαϊκερ.

την αφήσουν να γυρίσει πίσω στη Νέα Ύδρευση!...

— Σίμφονοι, της είπα. Θα φύγετε, όπως θέλετε, μά... ύστερα από την κερμενέρα!... Τώρα ετοιμαστήτε να χορεύετε όπως σας είπα και σας παρακαλώ μάλιστα να βγάλετε αυτό το ράσο που φοράτε.

Την ίδια στιγμή φώναξα και τον Λούις Ντούγγλας και του χίμια ότι ύλος ο θιάσός του είχε δεχθεί να με υποκόση δίχως συζητήσεις. Ο Λούις Ντούγγλας τότε πήρε παραμέρα τη Ζοζερίνα κι' άρχισε να της φιλάει τα χέρια και να την εκτελεί να μ' άκουση... Έκείνη όμως ξεσκούλευσε να χτυπήσει με αγανάκτηση τα πόδια της και να σκουπίσει τα δάκρυά της. Σιγά-σιγά ώστόσο άρχισε να υποχωρεί και σε λίγο, με ύφος μάρτυρος έβγαλε άργα και τρέμοντας από τη ντροπή, το φόρεμά της, έμεινε με το κοινό μαγιώ της χορευτριάς και σκιδώντας το κεφάλι ήθελε κοντά μου για να με παρακαλέσει:

— Μιστέρ, άφήστε με να παρουσιαστώ μ' ένα μαγιώ...

— Άδύνατον! έφώναξα. Πώς κρατώντας τα γέλια μου. Θα χρεμάσετε στη μέση σας μια σειρά μπανάνες!...

Η Ζοζερίνα Μπαϊνερ που έριξε τότε μια φονική ματιά γεμάτη μίσος και μου ψιθύρισε:

— Αυτό δεν θα σας το συγχωρέσω ποτέ!... Είπε ένας σωστός έξευτελισμός για μένα!... Θυσιάζομαι όμως για τους συναδέλφους μου... Μά δεν υποχωρώ σ' εσάς, υποχωρώ στο Λούις Ντούγγλας...

Εκεί τέλος! Έτριψα τα χέρια μου εύχαριστημένος και έξιγησα στον Τζοε Άλεξ άλλη μια φορά, τι είδους χορό ήθελα από αυτόν κι' από την Ζοζερίνα Μπαϊνερ. Οι μάφοι καλύτερες τότε άρχισαν να κροβάρον, ν' άκούνε τριτάς τις υποδείξεις μου και τέλος κατάφεραν ένα εννοήσιμους που ήμουν βέβαιος ότι θ' άνωστάτουνε το Παρίσι...

Τη συνέχεια τώρα την ξέρετε... Το άλλο βράδυ, στην κερμενέρα του μαιφου θιάσου που την παρακολούθησε όλο το Παρίσι, ο χορός της Ζοζερίνας Μπαϊνερ και του Τζοε Άλεξ έπροκάλεσε ένα άφάνιστο πανθαυμάσιο. Το γυμνό σώμα της Μπαϊνερ κι' ο ήρωναός χορός της έκαναν τους Παρισίους να ξετρελαθούν από τον ένθουσιασμό τους.

Κι' έτσι ή σεμνότυχη μάθη χορευτριά, μέσα σ' ένα βράδυ, είχε γίνει ή μεγαλύτερη φρενέτινα έκενής της εποχής!... Φαίνεται όμως ότι δεν έξασε το πείσιμα της κι' ότι δεν με συγχωρέσε ποτέ, γιατί δεν καταδέχτηκε μέχρι σήμερα να μου στείλει ούτε τη φωτογραφία της, για να μ' εύχαριστήσει που την έκανα, παρά τη θέλησή της, διάσημο κάστερα των μουζικαλ...». ΖΑΚ ΣΑΡΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΑΝΔΡΕΣ ΩΣ ΣΥΖΥΓΟΙ

Πολλοί από τους μεγάλους άνδρας της ιστορίας υπήρξαν υποδειγματικοί σύζυγοι κι' άγέστησαν με φιλογερό πάθος. Άν επί παραδείγματι ως πολιτικός ο Βίσμαρκ ήταν τρυφός, στενός και άσπληρός, ως σύζυγος όμως υπήρξε τρυφός, πιστός και άφοβημένος. Πολλά από τα γράμματά του στη σύζυγό του που τάγραφε όταν παρακολούθησε τον πόλεμο του 70, άποτελούν πρότυπα έρωτικής επιστολογραφίας. Ίδου μερικώς έρωτικότητες φράσεις των επιστολών του αυτών:

«Άγαπημένη μου καρδιά — άγαπημένη μου ψυχή — άγάπη μου — άγγελέ μου — λατρευμένη επί δεκαεχόν τώρα χρόνια καρδιά μου — *Νανά της καρδιάς μου* — Μικρούλα μου — Δουλούδι μου — *εδλογία της ζωής μου!*»

Κάθε επιστολή του Βίσμαρκ προς τη γυναίκα του είχε γεμάτη τρυφότητα, πάθος και άφοβισμο.

«Άγγελέ μου—της γράφει σ' ένα του γράμμα—*ας ήταν δυνατόν να σε έλχα κοντά μου αυτή τη στιγμή, εδώ κοντά μου, εδώ πάνω στην καρδιά μου!* Άγγελέ μου, *πότε θα ξαναϊδωθούμε;* Άς μπορούσα να σε κρατώ στην άγκυλιά μου και να σου λέω πόσο σ' άγαπώ και να σε παρακαλώ να με συγχωρήσεις για ό,τι κακό σου έκανα — *γλυκειά μου άγάπη!*»

«Χθές τη νύχτα, τόσο έμελαγχόλησα με την άνάμνησί σου, ώσπε έκλαμα!... Τό πιστεύεις; *Ναι, έκλαμα εγώ ό Βίσμαρκ, ό σκληρός και άεγκτος.*»

Τα γράμματά επίσης του περιφημου στρατάρχου δοικός Μάλμικωρο προς την άγαπημένη του σύζυγο, τη δοίκισσα Σάρα, άποκαλύπτουν ήμιο πάθος και τρυφότητα:

«Σ' άγαπώ — της γράφει — *και σε λατρεύω με όλη μου την καρδιά και την ψυχή. Με τίποτ' άλλο δεν άπασχολούμαι τόσο πολύ, όσο με την εύτυχία σου.* Ω, *ας ήταν δυνατόν να σε κάμω εύτυχη και άς θυσίαζα τό πάν.*»

«*Ναι, άγάπη μου, άς ήταν δυνατόν να είμαστε κι' οι δυο εύτυχεις...* *Τί άνέκφραστη χαρά για μένα τότε!*...»

«*Δέν θα τολμήσω ώστόσο να άπαιτήσω περισσότερη άγάπη από όσην είσαι διαπεθεμένη να μου προσφέρεις. Και μόνο να μ' άγαπάς, είναι για μένα τόσο μεγάλη εύτυχία, ώσπε θα θεωρώ τον έαυτόν μου άθάνατον.*»

«*Ανυπομονώ να σε ιδώ...* Έλα γρήγορα κοντά μου... *Σε λατρεύω περισσότερο κι' απ' την ίδια μου ζωή!*...».

ΑΓΓΛΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

Ο ΖΑΒΟΣ

(ΤΟΥ SOUTHY)

Ήτανε θέλημα Θεού Ζαβός να γεννηθή,
 με πεισμα κομμωμένο.
 μά ό Θεός δέν άηρεσέ τον Γιάννη να χαθή,
 λυπήθηκε τό πλάσια του, τον Γιάννη τον καιμένο.

Τούδωσε μάνα που πολύ, πολύ τον άγαπούσε
 και σαν Ζαβό τον πρόσεξε με πιότερη φροντίδα
 κι' ό Γιάννης έτσι άσπασα κι' εύχρισμένος ζούσε
 χωρίς φροντίδες κι' καικιούς, χωρίς καμμιάν έλπίδα.

Τό τί του χρειαζότανε, τό τ' ήθελε ή καρδούλα του
 με τά τσεβδά λογάια του τό καταλάβαινε αυτή
 στον κόσμο τούτο ήταν αυτός γι' αυτή τό κάθε τι
 κι' ήταν γι' αυτόν δικήληρος ό κόσμος ή μονούλα του.

Έτσι περνούσανε μαζί, καευχαριστημένοι,
 χωρίς τών πόθων σάρκα, για χρόνια και για χρόνια
 μά με τά χρόνια πέφτανε τών γρησπιών τά χιόνια
 κι' έπεσε άρρωστη ή γρηά κι' πέθανε ή καιμένη.

Του κόσμου την έφώναζε και την παρακαλούσε
 για να ξιπνήση — οι νεκροί, Γιαννάση, δέν ξιπνούνε —
 τούτανε, του ξανάτανε πώς είχε πεθαμένη,
 μ' αυτός δέν καταλάβαινε τί θέλαν να τό πούνε.

Της έκλεισαν τά μάτια της και την έθαβανόσανε,
 κι' αυτός σή, χάλας έβλεπε, καθόλου δέν μιλούσε
 και σαν την έστρώσανε,
 σιαπηλός τό λείψανο κι' αυτός ακολουθούσε.

Τό μακαρία ή δόξα στην εκκλησία της ψάλανε,
 «Θεός σχωρέσ' την» είπανε, στον λάζκο την έθάβανε,
 κι' έρύγανε σαν σκέπασαν τό χωμα με τό χωμα
 μά ό Γιάννης έμεινε κι' εκεί τριγυρίζεν άείμα.

Και τά τσαχίνια του χωριού, που πείραζαν τον Γιάννη,
 όπου τον άνταμώνανε, σταθήσαν πάρα-πέρα,
 και περιμένανε να δούν ό Γιάννης τί θα κάνει,
 και δέν τον έπειράζανε εκείνη την ήμερα.

Πήγανε κι' ήθανε πολλές φορές και τριγυρίζανε,
 κι' ό Γιάννης τά περιμένε να φύγουν ως τό βράδυ,
 ως που στο τέλος φύγανε και δέν ξαναγυρίζανε,
 σαν πλάκωσε στα μνήματα της νύχτας τό σκοτάδι.

Κι' όταν μονάχος έμεινε και δέν τον έβλεπε ψυχή,
 από τον λάζκο τράβηξε τά χιόνια με προσοχή,
 έστρώσε τό φέρετρο και τάφριξε στον άιμο
 και τότες πήρε δρόμο.

Σαν μπήκε στο καλίδι του, άκούηθηκε κατάχαμα
 τό φέρετρο στο πάτωμα,
 και σαν τρελλός απ' τη χαρά μονάχος έκλειδώθηκε
 και σφιχτομανιωνώθηκε.

Έβγαλε τη μονούλα του νεκρή και λαγωμένη
 και στη μεγάλη και φαρδιά καρδέλα της την κάθησε.
 Εσκάλισε και τη φατιά, που ήταν χωνεμένη,
 και να τη σιάξη με καλό προσάνωμα προστάθηκε.

Την έσυρε σιγά-σιγά, σαν ναταν κομμωμένη,
 κοντά στο τζάκι, στη φατιά, στη θεία π' άγαπούσε
 και τη φατιά έφύτρε, που ήταν και άνακαμένη,
 που στο χλωμό της πρόσωπο τη λάμψη της χιαιοπούσε.

Μ' άγάπη την έχάδεψε, τά χέρια της φιλούσε,
 την έβλεπε στο πρόσωπο και της γλυκομιλούσε:
 «Γιατί, μονούλα μ' δέν μιλάς; Μανούλι' άγαπημένη,
 γιατί είσαι τόσο κίτρινη; Γιατί είσαι πλυγαιμένη;»

Ήτανε θέλημα Θεού να χάση τη μονούλα του,
 μά ό Θεός λυπήθηκε τον έρμητόν Γιάννη
 και τούτσιελε τον θάνατο, τον πόνο του να γιάνη,
 να γιάνη την καρδούλα του.

(Από τό 'Αγγλικό). Μετάφρ. ΔΗΜ. ΣΤΑΗ

